

Inhoudsopgave

Versie 2026

- Inleiding
- Visie van het kidshöfke
- Samenvatting
- Pedagogische doelen
- Pedagogische middelen
- Praktische invulling
- Personele samenstelling
- Groepen
- Ouderbetrokkenheid

Bijlagen: -Pedagogische doelen

- * Emotionele veiligheid
- * Persoonlijke competentie
- * Sociale competentie
- * Waarden, normen en cultuur

Inleiding

Mijn naam is Kim May, getrouwd met Frank. We hebben 2 kinderen. We wonen in Holtum en hebben 2 ruwharige teckels Huub en Zef. Ik heb meer dan 26 jaar ervaring in de kinderopvang. Zelf ben ik al 11 jaar eigenaar van 't Kidshofke en sinds juli 2022 zijn Frank en ik samen de eigenaren van 't Kidshofke. Frank houdt zich bezig op de achtergrond, zoals administratie, poetsen en klussen. Dit voornamelijk buiten kantooruren en /of in het weekend.

Na mijn Mavo diploma, heb ik MDGO agogisch werk gedaan en een diploma gehaald. Ik ben VVE geschoold en heb een BHV diploma, kinder-EHBO van het oranje kruis, Certificaat van de baby cursus en heb ik mijn HBO diploma pedagogisch beleidsmedewerker/ coach specialisatie pedagogiek behaald.

Na zoveel ervaring hebben we een geheel eigen visie ontwikkeld. Deze visie gaan we nu met heel veel enthousiasme vorm geven bij kinderdagverblijf t Kidshofke.

Als kleinschalig kinderdagverblijf hebben we plaats in een stamgroep voor twaalf kinderen per dag.

Daarom kunt u bij ons rekenen op:

- * Vaste leidsters, dus iedere dag een vertrouwd gezicht.
- * Huiselijke opvang en gezelligheid!
- * Opvang van 0 tot 4 jaar.
- * Een zeer hecht team met gediplomeerde pedagogisch medewerksters.
- * Volop ruimte binnen en buiten.
- * Kleurrijk en veilig en uitdagend ingerichte ruimtes.
- * Volop activiteiten en uitstapjes.
- * Ruime openingstijden van 07.30 tot 18.00 uur.

Hiermee willen we bereiken dat zowel de kinderen als ook de ouders een plek vinden waar ze zich thuis voelen en waar nog ruimte is om een vertrouwensband met elkaar op te bouwen. Door deze kleinschalige opvang is de kwaliteit, aandacht voor wensen van ouders en vooral de individuele aandacht voor de kinderen gewaarborgd.

Ons sleutelwoord is: **KLEINSCHALIGE OPVANG, GROOTSCHALIGE AANDACHT!**

Per 1 januari 2018 voldoet het Kidshofke aan de Wet Innovatie Kwaliteit Kinderopvang...Wet IKK. We bieden verantwoorde kinderopvang aan die bijdraagt aan een goede en gezonde ontwikkeling van het kind in een veilige en gezonde omgeving.

We werken volgens een pedagogisch beleidsplan. Het pedagogische beleidsplan geeft antwoord op vragen als: "Wat doen we met kinderen? Hoe doen we dat? En waarom doen we dat zo?". Er zijn drie redenen te noemen waarom het belangrijk is om te werken met een pedagogisch beleidsplan:

1. Het pedagogische beleidsplan geeft richting en houvast aan medewerkers in omgang met de kinderen;
2. Het pedagogische beleidsplan zorgt ervoor dat het gedrag van de verschillende medewerkers onderling is afgestemd;
3. Het pedagogische beleidsplan kan een bijdrage leveren aan de communicatie tussen kinderdagcentra en ouders.

Visie van t Kidshofke

- Ieder kind is uniek en mag zijn zoals het is en zich ontwikkelen in zijn eigen tempo
- We stimuleren en dagen het kind uit met activiteiten die aansluiten op de ontplooiing van zijn ontwikkeling en interesses
- We bieden het kind een omgeving waarin veiligheid en geborgenheid gewaarborgd zijn
- De opvang van het kind is een samenspel tussen ouder(s), kind en t Kidshofke.

Samenvatting

In ons beleidsplan worden de visie van t Kidshofke en de daarbij behorende pedagogische doelen uitgewerkt. Het plan geeft richting aan het pedagogisch handelen van de medewerkers. Het plan dient als een leidraad en zal steeds door ons kritisch bekeken en zo nodig bijgesteld worden. Op deze manier zal het een goede bijdrage leveren aan de kwaliteit van de opvang van t Kidshofke...

Pedagogische doelen

Voor de pedagogische onderbouwing hanteert t Kidshofke de volgende vier pedagogische doelen:

Emotionele Veiligheid	Bieden van emotionele veiligheid door structuur te bieden aan kinderen, te verplaatsen in kinderen en duidelijk te zijn.
Persoonlijke competenties	Ontwikkelen van persoonlijke competenties door kinderen de ruimte te geven, te belonen of ze uit te dagen en de kans om kennis en vaardigheden te ontwikkelen; zoals taal, denken, het vermogen zelf problemen op te lossen, creativiteit en fantasie.
Sociale competenties	Ontwikkelen van sociale competenties door interactie te stimuleren en de kans om kennis en vaardigheden te ontwikkelen. We bevorderen het contact tussen de kinderen onderling en helpen ze bij het aanleren van sociale vaardigheden of te werken in groepjes.
Waarden, normen en cultuur	Het eigen maken van waarden, normen en de 'cultuur' van een samenleving door het benoemen en waarderen van verschillen en omgangsvormen te leren en respectvol met elkaar om te gaan. Gelijkaardigheid tussen mensen is een erg belangrijk uitgangspunt.

Emotionele veiligheid

Met veiligheid wordt bedoeld: een veilige basis, waar kinderen zich kunnen ontspannen en zichzelf kunnen zijn. Veiligheid is een belangrijke voorwaarde voor het bereiken van andere pedagogische doelen. Als kinderen zich veilig voelen en als ze zich vertrouwd weten, dan durven ze op verkenning uit te gaan.

Er zijn drie bronnen van veiligheid te onderscheiden:

1. Vaste en sensitieve verzorgers; De beschikbaarheid van sensitief reagerende opvoeders in de eerste levensjaren blijkt bevorderlijk voor de veerkracht van kinderen, ook op langere termijn.
2. Aanwezigheid van bekende leeftijdsgenoten; In een vertrouwde groep kunnen kinderen gevoelens van verbondenheid en sociale verantwoordelijkheid ontwikkelen.
- 3 De inrichting van de omgeving; De inrichting van een ruimte kan een bijdrage leveren aan een gevoel van geborgenheid. Aandachtspunten zijn akoestiek, licht, kleur en indeling van ruimte.

Persoonlijke competenties

Met het begrip persoonlijke competentie worden persoonskenmerken zoals veerkracht, zelfstandigheid en zelfvertrouwen, flexibiliteit en creativiteit bedoeld. Het gaat erom dat kinderen de kans krijgen om kennis en vaardigheden op te doen en persoonskenmerken te ontwikkelen die belangrijk zijn om goed te kunnen functioneren, bijvoorbeeld het vermogen om zelf problemen op te lossen, creativiteit etc. Door zelf iets te kunnen ondernemen en daarbij positieve ervaringen op te doen, ontwikkelen kinderen persoonlijke competentie.

Sociale competenties

Sociale competentie wil zeggen, de kennis en vaardigheden die belangrijk zijn in het omgaan met anderen. Door contacten met andere kinderen in de groep leren kinderen om te communiceren, relaties aan te gaan, zich te verplaatsen in anderen, samen te werken, conflicten op te lossen etc.

Het eigen maken van waarden, normen en 'cultuur

Om goed te kunnen functioneren in de samenleving waarvan kinderen deel uitmaken, moeten ze zich de regels, waarden en normen van die samenleving eigen maken. Kinderopvang biedt een bredere samenleving dan het gezin. Kinderen komen in aanraking met andere aspecten van de cultuur en de diversiteit die onze samenleving kenmerkt. Ze leren naast de regels van een kinderdagverblijf ook waarden en normen, zoals respect voor elkaar en voor de omgeving.

Pedagogische middelen

De vier pedagogische doelen worden gekoppeld aan vijf pedagogische middelen om in de praktijk de doelen te bereiken.

Leidster- kind interactie	De relatie met volwassenen is heel belangrijk voor het welbevinden en de ontwikkeling van kinderen. Kinderen zijn van nature gericht op mensen in hun omgeving.
Fysieke omgeving	De inrichting van de ruimte bepaalt voor een belangrijk deel of kinderen veilig en ongestoord kunnen spelen.
Groep	Kinderen spelen naast of met elkaar, ze maken ruzie of troosten elkaar, ze beleven van alles samen. Kinderen kunnen al jong vriendschappen ontwikkelen en vaak is te zien dat kinderen zich vertrouwd voelen in de aanwezigheid van een of meer bekende leeftijdgenootjes.
Activiteitsaanbod	In de kinderopvang doen kinderen mee aan allerlei activiteiten. Spel is een hoofdonderdeel van het programma, maar ook de dagelijkse activiteiten maken deel uit het activiteitsaanbod.
Spelmateriaal	Jonge kinderen ontwikkelen zich vooral door middel van spel.

Praktische invulling

Personele samenstelling

Groepen / Leidster kind ratio

T Kidshofke hanteert bij de bij de groepsplanning de wettelijke vastgestelde eisen met betrekking tot leidster kind ratio zoals is vastgelegd in de Wet Kinderopvang en het Convenant Kwaliteit. We houden ons aan de leidster/kind ratio (1ratio.nl)

Groepsindeling

T Kidshofke heeft haar groep verticaal ingedeeld. Dat betekent dat bij ons kinderen van nul tot vier jaar samen zijn in een stamgroep. Zo kunnen bijvoorbeeld jonge kinderen leren van de oudere kinderen. Oudere kinderen leren ook rekening te houden met de jongere kinderen. T Kidshofke vindt het desalniettemin ook belangrijk om te differentiëren in leeftijden en ontwikkelingsbehoeftes. Zo vinden er kind activiteiten plaats die gericht zijn op speciale doelgroepen. Bijvoorbeeld specifiek voor kinderen van 2 tot 4 jaar. Onze groep bestaat uit 12 kinderen indien de kind ratio het toelaat....(zie leidster-kind ratio).

Soms verdelen we onze groep in kleinere groepjes. Dan kan bv 1 leidster een spelletje doen met 4 kinderen aan tafel, terwijl een andere leidster met een groepje in de poppenhoek speelt. Dit om rust in de groep te bewaren en leeftijdsgerichte activiteitjes te kunnen doen. Zo krijgen alle kinderen ook individuele aandacht, 1 op 1 boekje lezen, verschoonmoment op de commode, het in bed leggen enz. Dit zijn kleine momentjes die wij heel belangrijk vinden.

Dagindeling

Kinderen en ouders zijn welkom tussen 7.30 tot 9.00 uur. We ontvangen de ouders op de gang om rust in de groep te waarborgen. Hier vind een goede overdracht plaats en dan nemen de pedagogisch medewerkers de kinderen mee de groep in.

Na 9 uur gaan we samen opruimen en onze handjes wassen, dan gaan we samen aan tafel voor het eten van fruit, we zingen samen liedjes of kinderen kunnen iets vertellen. We schillen het fruit aan tafel en na het fruit krijgen de kinderen sap/water. De kleintjes krijgen uiteraard een vers fruithapje. Na het fruit eten is er een verschoonmoment en gaan we met de grotere kinderen naar de wc of op het potje, natuurlijk wassen we onze handen.

Sommige kleine kinderen gaan dan hun ochtendslaapje doen (om zoveel mogelijk het ritme van thuis aan te houden). Met de andere kinderen gaan we dan een activiteit doen, lekker naar buiten om te fietsen en te rennen, soms gaan we ook wandelen, vrij spelen mag natuurlijk ook.

Rond 11.15 uur gaan we samen opruimen en onze handjes wassen. Dan gaan we samen aan tafel om heerlijke boterhammen te eten, oudere kinderen mogen proberen om zelf te smeren. We beginnen met een boterham met vlees of kaas, hierna mogen ze een boterham met zoet. Voor de broodmaaltijd zingen we ook gezellig liedjes of lezen een verhaaltje. Bij de broodmaaltijd drinken we melk of sap. De meeste kleintjes die in bed liggen komen rond 11 uur weer uit bedje en kunnen dan hun flesje/pap krijgen of ze eten gezellig een boterham mee.

Na de broodmaaltijd worden de kinderen weer verschoond of gaan mee naar de WC. De grotere kinderen gaan dan naar bed of op een matrasje in het lokaal. We vinden het rusten erg belangrijk voor de grotere kinderen die eigenlijk niet meer gaan slapen. Het is een lange drukke dag dus dan is een half uurtje rusten erg belangrijk om zo de dag weer verder te gaan. Voor de kleintjes die twee slaapjes hebben op een dag is het dan tijd om te spelen/activiteitjes of een wandeling. Ook kunnen er weer kinderen s 'middags komen. Het middag slaapje duurt ongeveer tot 14.00/14.30 uur.

Na het middagslaapje worden de kinderen weer aangekleed en verschoond, dan drinken we sap/water. De kleintjes gaan dan weer naar bed voor hun middagslaapje.

Dan is er weer tijd voor een activiteit, buitenspel enz. Om 15.30/16 uur gaan we nog even aan tafel voor een koekje/fruit en sap/water. Ook is er weer een verschoonmoment zodat iedereen weer lekker fris naar huis gaat. Ophaalmoment is van 17.00 tot 18.00 uur.(natuurlijk mogen de kinderen ook op andere tijden gehaald of gebracht worden). Als uw kind door iemand anders gehaald of gebracht word dit graag even doorgeven bij de leidster die in de ochtend aanwezig is. Of dit via de app communiceren.

Stamgroep

Bij t Kidshofke hebben we maar een stamgroep van 12 kinderen. Wel proberen we ernaar te

streven om voor iedere leeftijdsgroep een aparte activiteit te doen. Bv een leidster doet een spel aan de tafel en de andere leidster houdt zich bezig met de allerkleinste op de mat.

We vinden naar buiten gaan heel belangrijk bij T Kidshofke.... Onze buitenruimte is mooi aangelegd en volledig omheind met kunstgras waar de kinderen naar hartenlust kunnen spelen...alle kinderen gaan dan ook mee naar buiten en de baby's kunnen eventueel in de wandelwagen ook lekker mee in de tuin.

Ook gaan we graag wandelen met onze bussen waar de kinderen vast in zitten (veiligheid)

Aanbod activiteiten

We bieden een dagindeling met vaste terugkerende activiteiten als eten, slapen, verzorgen waarbinnen het kind kan groeien en gestimuleerd wordt. Daarnaast zal er veel ruimte zijn om te variëren met allerlei activiteiten die de persoonlijke groei van het kind stimuleren.

Te denken valt aan fantasiespel, samenspel en naspelen. De volgende activiteiten worden aangeboden:

- Activiteiten gericht op thema's bv. Seizoenen, dieren.
- Activiteiten die de kinderen kennis laten maken met de dagelijkse dingen bv. Boodschappen doen en tafel dekken.
- Activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken bv. Plakken, knippen, puzzelen en bouwen.
- Gezelschapsspelletjes, zingen.
- Rollenspel verkleden en dansen.
- In de zomervakantie hebben wij altijd 1 thema, waar we 6 weken mee aan de slag gaan.

Buiten is er ruimte om volop te bewegen en te ontdekken bv. met een bal gooien, stuiten en rollen. Er zijn groepsactiviteiten en activiteiten die in kleine groepjes of individueel aangeboden worden. Ze worden aangepast aan de leeftijd en ontwikkelingsniveau van het kind. Wanneer een kind met hetzelfde speelgoed speelt zullen we het kind kennis laten maken met nieuw/ ander speelgoed.

Achterwachtregeling

Wanneer een pedagogisch medewerker alleen staat op een groep is er altijd iemand waar zij op terug kan vallen in geval van nood.

Ook hangt er op elke locatie, op een zichtbare plaats, een lijst op wie men kan bereiken in een noodsituatie. Het alarmnummer, de dichtstbijzijnde dokter en een lijst met mensen die vlak bij zijn, staan hierop vermeld.

Vierogen beleid/BKR

Door de GGD wordt er gecontroleerd op het zogenaamde vier ogen beleid. Dit houdt in dat een pedagogisch medewerker die alleen op een groep staat moet kunnen worden gezien of gehoord. We hebben hierbij ook rekening gehouden met de ramen in de deuren, en in onze aparte slaapkamers staat een babyfoon. Als een leidster een kind in bed legt word de deur open gelaten. Ook hebben wij in alle ruimtes camera's ophangen.

Onze groep bestaat uit maximaal 12 kinderen en dan zijn er 2 of 3 leidsters aanwezig.

Vanaf 1 januari 2018 voldoen wij aan de Wet IKK. en maken wij gebruik van de 3 uren regeling, dit betekent dat wij 3 uur per dag alleen op de groep mogen staan.

7.30 uur – 9.00 uur =1,5 uur alleen op de groep

12.45 uur – 13.15 uur = 0,5 uur alleen op de groep

17.00 uur – 18.00 uur = 1 uur alleen op de groep

Als wij afwijken van de BKR kan dit door bepaalde situaties komen, bv als het een drukke ochtend wordt(wat we van te voren weten) dan openen wij met meer mensen en als het op t einde van de dag nog druk is dan blijft een collega langer totdat het verantwoord is. Dit wordt onderling afgesproken en gecommuniceerd. Ook tijdens de pauzetijden als iemand alleen in de groep is, is er dan aandacht voor de kleine kinderen die 2 x naar bed gaan en tussen de middag wakker zijn. Hier is dan veel tijd voor om hun ook voldoende aandacht te geven als de grote kinderen in bed liggen.

Wij houden ons aan de leidster/kind ratio. BKR rekentool (1ratio.nl) en sommige dagen werken we zelfs met 3 leidsters terwijl er maar 2 nodig zijn.

Werktijden van de leidsters zijn ; 7.30 tot 17/17.30 uur, 8.00 tot 17.30/18.00 uur of van 9.00 tot 18.00 uur.

Pauze tijden zijn tussen 12.30 en 13.45.

Ouderbetrokkenheid

Oudercommissie

Om een gezond en veilig leef- speel klimaat te creëren, is een goede afstemming met ouders van groot belang. Dit gebeurt onder andere door de participatie van de oudercommissie. T Kidshofke heeft een oudercommissie. De oudercommissie denkt mee en geven advies over zaken die t Kidshofke betreffen, zoals groepsindeling, behuizing, informatievoorziening aan ouders etc. Jaarlijks organiseert de oudercommissie één of meerdere activiteiten voor kinderen en ouders.

Inschrijfbeleid

Als ouders interesse hebben om hun kindje in te schrijven bij t Kidshofke dan wordt er een rondleiding gepland, dit doen we in de avonduren zodat we in alle rust de ouders kunnen vertellen hoe we werken en het hele dagverblijf kunnen laten zien, zonder dat dit onrust geeft voor de groep als we dit overdag zouden doen. Nadat ouders zich hebben inschreven krijgen en hun kindje bijna komt spelen bij ons nemen wij contact met hun op zodat ze het klappertje van hun kindje kunnen komen ophalen en deze kunnen invullen met alle nodige informatie. Dan wordt er ook een kennismakingsgesprek gepland, meestal een week voordat het kindje echt komt, om samen het klappertje door te nemen zodat wij alles van het kindje weten en alles netjes is ingevuld, en horen de ouders wie de mentor van hun kindje wordt. Helaas kunnen wij geen wenoctend aanbieden omdat onze groep vol zit. Ouders zijn hiervan op de hoogte en dus komt het kindje gewoon op de afgesproken datum dat het contract ingaat naar de opvang. We nemen deze ochtend wel wat meer tijd voor nieuwe ouders om de overdracht te doen en zorgen dan ook voor een extra leidster zodat andere kinderen hier geen hinder van ondervinden. Deze overdracht duurt dan langer dan normaal (ongeveer 15 min) zodat de ouders met een gerust hart kunnen gaan werken en hun kindje veilig achter laten bij ons. We hebben altijd gedurende de dag app contact met de ouders, bellen mag natuurlijk altijd. We houden een schriftje bij voor kinderen tot 1 jaar zodat ouders weten wat hun kindje heeft gegeten enz. We houden van open communicatie en korte lijnen. Dit zorgt ervoor dat we heel fijn, persoonlijk contact hebben tussen ouders en alle leidsters. We zorgen op de eerste dag dat de mentor van het kindje aanwezig is, dan gaan we samen met de andere kinderen op de mat zitten om het nieuwe kindje te verwelkomen en te vertellen hoe het kindje heet. Ook vinden we het belangrijk om het nieuwe kindje even ons lokaal te laten zien en te vertellen wat alles is. Zo leert het kindje ons kennen, de nieuwe omgeving en de andere kindjes. Ook bij de eetmomenten zingen we dan een liedje van de namen van de kinderen zodat we elkaars namen goed leren kennen. Zo proberen we het kindje gerust te stellen en te laten wennen aan de nieuwe situatie.

Individueel contact

Op individueel niveau proberen wij, door regelmatig contacten met ouders te onderhouden, zoveel mogelijk af te stemmen op de thuissituatie om zo een goede samenwerkings- en

vertrouwensrelatie op te bouwen. De contacten met ouders vinden op verschillende momenten plaats, bijvoorbeeld bij het brengen en halen van het kind, het bijhouden van een schriftje of bij onze oudergesprekken. Het is belangrijk dat informatie op elkaar wordt afgestemd en dat hier vragen gesteld kunnen worden. Het dagelijks contact vindt uiteraard plaats door de groepsleidsters.

Vanaf 1 januari 2018 gaan wij werken met een mentorschap voor ieder kind. Iedere leidster heeft haar eigen kinderen waar ze mentor over is en doet dan ook mee aan de oudergesprekken hiervan. Hierbij kan ze de ontwikkeling van het kind heel goed volgen. Bij het kennismakingsgesprek wordt verteld aan de ouders wie de mentor is van hun kind. De ontwikkeling van ieder kind wordt goed in de gaten gehouden en hierbij maken we gebruik van onze eigen ontwikkelingslijsten. Deze zijn gemaakt voor elke leeftijdscategorie. De ouders krijgen ieder jaar een uitnodiging voor een gesprekje om deze lijsten te bekijken en de mentor voert dit gesprek. Iedere teamvergadering komen alle kinderen aan bod om te kijken of ons iets opvalt. Mocht dit het geval zijn nemen we contact op met de ouders over wat ons opvalt aan het gedrag of dergelijke, zodat zij hier verdere stappen in kunnen ondernemen. Wij zijn hierin de adviserende rol om hun te helpen een passende instantie te vinden voor verdere ondersteuning. Als er ondersteuning komt dan vragen wij de ouders ons hiervan op de hoogte te stellen en kunnen hulp bieden waar nodig, denk bv aan logopedie. We delen ons gebouw met de JGZ dus we verwijzen ouders soms ook naar hun voor hulp of eventuele vragen.

Als het kind de leeftijd heeft bereikt van 4 jaar gaan ze naar de basisschool en BSO. Als ze weggaan bij ons krijgt ieder kind zijn eigen mapje mee met hierin alle gegevens en ontwikkelingslijsten en ook knutselwerkjes worden hierin bewaard. Ouders beslissen zelf of ze dit mapje willen overdragen aan school of BSO.

Ook voldoen wij aan het vaste gezichten criterium voor 0 jarigen. Aan een kind tot 1 jaar worden 2 vaste pedagogische medewerkers toegewezen, per dag dat het kind komt is minimaal 1 van deze 2 aanwezig.

Informatievoorziening en klachtenregeling

Ouders worden door ons via onze halfjaarlijkse nieuwsbrief op de hoogte gesteld van ontwikkelingen binnen t Kidshofke. Wanneer ouders ontevreden zijn over de samenwerking met t Kidshofke, dan kan een klacht ingediend worden. Deze klacht kan gemeld worden bij Kim of Frank. Als dit niet naar tevredenheid opgelost kan worden dan kunt u zich wenden tot de externe klachtenprocedure. De ouder kan ook rechtstreeks een klacht indienen bij de externe klachtencommissie. De externe klachtenregeling procedure wordt gehanteerd in samenwerking 88met Stichting Klachtencommissie Kinderopvang.

Pedagogische doelen

- Emotionele veiligheid
- Persoonlijke competentie
- Sociale competentie
- Waarden, normen en cultuur

We onderscheiden de volgende pedagogische doelen die in de praktijk een geïntegreerd geheel zijn:

- Het bieden van emotionele en fysieke veiligheid;
- Het ontwikkelen van persoonlijke competenties bij kinderen;
- Het ontwikkelen van sociale competenties bij kinderen;
- Het overbrengen van waarden en normen.

Aan deze opvoedingsdoelen wordt gewerkt door het pedagogisch inzetten van:

- De interactie tussen pedagogisch medewerker en kind;
- De fysieke omgeving;
- De groep;
- Het activiteitsaanbod;
- Het spelmateriaal

Emotionele veiligheid

Emotionele veiligheid en de medewerker-kind interactie

Hoe is de aanwezigheid van medewerkers voor een kind geregeld?

- Er zijn vaste pedagogisch medewerkers in een stamgroep;
- De beroepskracht-kind ratio is afgestemd op de geldende regels;
- Er wordt gewerkt in kleine vaste teams;

Op welke wijze komt het begrip “sensitief” tot uiting in het handelen de medewerker?

- Naar het kind toelopen, door de knieën gaan, oogcontact maken, het kind bij je nemen;
- Plezier hebben, grapjes maken, samen stoeien etc.
- Het kind positief in z'n gedrag bevestigen en aanmoedigen, bijvoorbeeld “dat kun je goed”;
- Het verzorgingsmoment als contactmoment gebruiken;
- Uitleggen wat je gaat doen voor je handelt, bijvoorbeeld “Ik ga nu je mondje poetsen” of “We gaan plassen”;
- Letten op het non-verbale gedrag van een kind en daarop anticiperen;
- Inschatten wanneer het kind behoefte heeft aan aandacht.

Op welke wijze komt het begrip “responsief” tot uiting in het handelen van de medewerker?

- Vertalen of verwoorden: bijvoorbeeld “Jij bent lief voor dat baby'tje” of “Dat heb je goed gedaan”;
- Reageren op signalen: bijvoorbeeld “Zou jij graag met dat autootje willen spelen”?
- Tijd en ruimte geven voor initiatief: bijvoorbeeld “Doe maar, ga maar vast, dat kan jij wel”;
- Aansluiten op humor en gedrag: bijvoorbeeld “Wat kun jij leuke grapjes maken”;
- Reageer met respect en aandacht: bijvoorbeeld “Ik weet dat je liever buiten wilt spelen maar we gaan nu eerst...”;
- Elk kind is uniek en verdient dezelfde mate van aandacht.

Wat is het mensbeeld van waaruit een medewerkster naar een kind kijkt en handelt?

- Elk kind is uniek: rekening houden met karaktereigenschappen en het kind de ruimte geven om te ontwikkelen. In de diversiteit van kinderen zien wij een uitdaging;
- Uitgaan van wat een kind zelf al kan en dat stimuleren en ondersteunen;
- Een kind leren dat het verantwoordelijk is voor z'n eigen gedrag;
- Een kind leren dat hij met anderen samen leeft (socialisatie) en rekening met elkaar dient te houden

Welke eisen worden gesteld aan de inbreng van de medewerkster in haar communicatie met een kind?

- Actief luisteren: oogcontact maken, voor een kind gaan zitten, herhalen, bevestigen;
- Kinderen beurten geven, uitnodigen of uitdagen om iets te zeggen, maar ook “stille” kinderen respecteren;
- Luisteren naar elkaar: “Luister eens naar Ellen, zij heeft iets leuks te vertellen”;
- Eén op één gesprekjes voeren met kinderen, zodat je tijd hebt voor elkaar;
- Erop letten dat je niet alleen maar op ge- of verbiedende toon met 'n kind praat. (dat mag niet of kom hier!);
- De voertaal is Nederlands, dialectgebruik kan in alle gevallen dat het logisch is (bijvoorbeeld het kind spreekt dialect)

Hoeveel ruimte krijgt een kind in de omgang met de pedagogisch medewerkster?

- De pedagogisch medewerkster geeft de structuur aan van de dag. De pedagogische medewerker bepaalt uiteindelijk wat er gebeurt;
- Een kind mag zich afzonderen, het hoeft niet altijd aan alles deel te nemen;
- Initiatieven van kinderen worden gestimuleerd en positief bekrachtigd;
- Respect voor de autonomie van het kind: het kind mag ook zelf beslissen om iets wel of niet te doen. De medewerkster beargumenteert waarom zij/hij iets wil.

Hoe organiseert de pedagogisch medewerkster de dagelijkse gang van zaken rond een kind?

- De manier van afscheid nemen, binnenkomen, naar bed gaan respecteren. Er wordt zoveel mogelijk uitgegaan van het kind;
- Groepsregels hanteren: eigen rituelen zullen daar op aangepast worden/ ondergeschikt aan worden;
- Kennis hebben van en aansluiten op eigenaardigheden en wensen van een kind. Extreme dingen in overleg met ouders en collega's ombuigen;
- Humeur inschatten, in meegaan totdat de groeps sfeer of de eigen grenzen bereikt zijn. Dan maatregelen nemen zoals negeren, ombuigen/ afleiden of straffen, bijvoorbeeld ga maar op het stoeltje zitten;
- Inzicht hebben op de ontwikkelingsfase van het kind. Een kind van twee jaar speelt bijvoorbeeld nog niet samen met een ouder kind.

Emotionele veiligheid en de binnen- en buitenruimte

Welke eisen stel je aan de ruimte:

- De ruimte is een vaste, bekende plek voor het kind (de stamgroep), waar het kind het grootste gedeelte van de dag verblijft. Dit geldt ook zoveel mogelijk voor de slaapkamers. Ieder kind slaapt zo mogelijk in zijn 'eigen' bedje;
- Alle accommodaties beschikken over een eigen verschoonplek;
- De groepsruimten zijn ingericht met vaste hoeken voor bijv. bouwen, poppen, lezen, ...;
- De grootte is gebaseerd op de eisen die voortvloeien uit de regelgeving;
- De kleur is gebaseerd op rust;
- Het materiaal daagt het kind uit om te spelen;
- Kindgericht: het kind krijgt voldoende uitdaging en wordt niet teveel geprikkeld. Het kind mag zelf keuzes maken. Waar het kind niet aan mag komen staat niet binnen handbereik;
- "Warm en eigen": gelegenheid om te snoezelen met het kind. Sfeer maken en gezelligheid creëren.

Hoe is er aan "balans" in de ruimte gewerkt.

- De ruimte is in hoeken verdeeld, er zijn zowel hoeken voor rustig spel, als hoeken voor meer actie.
- De groepsruimten moeten veilig zijn, maar daarbuiten mogen spannende, uitdagende dingen zijn waar kinderen mee in aanraking leren komen;
- Er is een afwisseling tussen actieve momenten en rustigere momenten;
- Mogelijkheden creëren, zodat je je als kind even kan terugtrekken, bijvoorbeeld een Snoezelhoekje.

Sluit de inrichting aan op de behoefte aan veiligheid van kinderen?

- Door de speelhoeken binnen en buiten kan een kind opgaan in zijn spel;
- Kinderen kunnen veilig en ongestoord spelen;
- Kinderen kunnen pret maken en ondeugende dingen uithalen;
- Kleinere kinderen kunnen ongestoord op de grond spelen, in de box of wipstoeltje;
- Knutselwerkjes worden opgehangen en worden mee naar huis gegeven.

Wat zijn de kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk?

- Er valt voldoende daglicht naar binnen en er wordt gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Als de weersomstandigheden het toelaten gaan we dagelijks naar buiten. Dagelijks worden de ruimtes gelucht.
- In de groepsruimtes is er geborgenheid. De buitenruimte nodigt uit tot rennen en fietsen.

Sluit de inrichting aan op de behoefte aan veiligheid van kinderen?

- Door de speelhoeken binnen en buiten kan een kind opgaan in zijn spel;
- Kinderen kunnen veilig en ongestoord spelen;
- Kinderen kunnen pret maken en ondeugende dingen uithalen;
- Kleinere kinderen kunnen ongestoord op de grond spelen, in de box of wipstoeltje;
- Knutselwerkjes worden opgehangen en worden mee naar huis gegeven.

Wat zijn de kenmerken die specifiek gelden voor de binnen- en voor de buitenruimten afzonderlijk?

- Er valt voldoende daglicht naar binnen en er wordt gestreefd dat kinderen naar buiten kunnen kijken. Als de weersomstandigheden het toelaten gaan we dagelijks naar buiten. Dagelijks worden de ruimtes gelucht.
- In de groepsruimtes is er geborgenheid. De buitenruimte nodigt uit tot rennen en fietsen.

Emotionele veiligheid en de groep

Hoe maak je de groep tot een vertrouwde omgeving voor een kind?

- Er is een structuur in de dagelijkse groepsactiviteiten.
- Vriendschappen worden gestimuleerd.
- Door de samenstelling van de groep (verticaal) geven we kinderen de gelegenheid om met zowel kinderen die jonger, ouder of even oud zijn te spelen.

Wat is de aanpak voor het omgaan met divers gedrag van kinderen?

- Ieder kind is uniek en dat unieke moeten we onderscheiden.
- We stimuleren dat kinderen hun rol in de groep mogen spelen (bijv. een ander kind troosten, leider, ideeënkind, verhaalkind, etc.)
- We houden van de diversiteit van kinderen.
- Als het gedrag van een kind de groep stoort, buigen we dit gedrag om of we wijzen het kind op de consequenties van zijn/haar gedrag.

Hoe wordt er rekening gehouden met de eigenheid van een kind binnen de groep?

- Aan de hand van de groepssamenstelling worden de activiteiten aangepast, bijvoorbeeld wanneer er veel drukke kinderen zijn, gaan we lekker buiten ravotten.
- Doordat we de kinderen allemaal goed kennen, krijgen alle kinderen individueel de aandacht En de ruimte die ze verdienen

Wat gebruikt en benut de pedagogisch medewerkster in het groepsproces om de emotionele respons tussen kinderen te bevorderen

- Zelf de dingen voordoen, zoals op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen
- Door te vertellen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt.
- Kinderen aan elkaar laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.
- De eigenheid van elk kind worden gerespecteerd.

Hoe bevordert een pedagogisch medewerkster vriendschappen tussen kinderen?

- Kinderen samen laten spelen, samen dingen te laten meemaken en activiteiten te laten doen.

Hoe bevordert een pedagogisch medewerkster communicatie tussen kinderen?

- Kringgesprekken voeren.
- (Zang)spelletjes doen.
- Onderling in kleine groepjes gesprekjes met kinderen voeren en kinderen daarbij veel aan het woord laten.
- Door zelf uit te leggen wat je doet, het voorbeeld te geven.

Wat gebruikt en benut de pedagogisch medewerkster in het groepsproces om de emotionele respons

tussen kinderen te bevorderen?

- Zelf de dingen voordoen, zoals op een kind afstappen dat moeite heeft met wennen en afscheid nemen
- Door te vertellen dat bepaald gedrag een gevoel bij een ander kind teweeg brengt.
- Kinderen aan elkaar laten uitleggen wat ze bedoelen of willen met elkaar.

Emotionele veiligheid en activiteiten

Hoeveel ruimte krijgt een kind voor eigen initiatief?

- Een kind hoeft niet altijd aan alle creatieve activiteiten mee te doen.
- Elk kind doet wel mee aan de eet- en verzorg momenten.
- Bij kringspelletjes worden kinderen gestimuleerd om mee te doen, niet verplicht.
- Het kind wordt uitgedaagd en geprikkeld.

Op welke manier geeft de pedagogisch medewerkster steun aan een kind tijdens activiteiten?

- De *pedagogisch* medewerkster maakt de activiteit aantrekkelijk, zodat het kind wordt uitgedaagd.
- De *pedagogisch* medewerkster stimuleert de ontwikkeling van het kind door spel en activiteiten
aan te bieden die passen bij de leeftijd van het kind. Het kind voelt zich hierdoor veilig en vertrouwd.
- De *pedagogisch* medewerkster troost en helpt waar nodig is.
- De *pedagogisch* medewerkster bevestigt en bewaakt spelmomenten (kinderen zelf laten spelen en op afstand toezien).
- De *pedagogisch* medewerkster voelt aan en -in hoe het kind zich voelt en onderneemt daarop actie.
- De *pedagogisch* medewerkster kan goed inschatten of ze iets moet uitleggen of dat de kinderen het zelf kunnen.
- De *pedagogisch* medewerkster brengt een element in waardoor het spel uitdagend en vernieuwend blijft.

Wat is de aanpak om optimale betrokkenheid van (individuele) kinderen te creëren tijdens activiteiten?

- Aanbod aansluiten op ontwikkeling en behoefte van het kind.
- Activiteiten aanbieden die herhaling combineren met uitdaging.
- Activiteiten op het juiste moment en op de juiste plaats aanbieden.
- Kinderen van elkaar laten leren en elkaar laten helpen.

Welke herkenningspunten zitten er voor een kind in de structuur van een dag, een maand, een jaar?

- Vaste activiteiten op vaste momenten.
- Seizoen werkjes maken.
- Seizoensgebonden activiteiten, ook uit andere culturen.
- Rituelen vernieuwen en veel aandacht blijven geven. Zoals verjaardagen of feesten vieren, Een nieuw kind begroeten of afscheid nemen.

Emotionele veiligheid

Hoe leren kinderen met spelmateriaal om te gaan?

- Kinderen kunnen en mogen zelf kiezen waar ze mee willen spelen.
- Kinderen ruimen zelf mee op, de pedagogisch medewerkster zingt bijvoorbeeld een “opruimlied”, zodat kinderen weten dat ze gaan opruimen.
- De pedagogisch medewerkster geeft in de keuze een richting, hij/zij laat een kind kiezen uit drie dingen.
- Speelgoed past bij de verschillende hoeken en moet daar ook in opgeruimd worden.
- Speelgoed aanbieden dat bij de ontwikkelingsfase van het kind past.
- Een pedagogisch medewerkster leert een kind waar het speelgoed voor is.

Hoe geeft de pedagogisch medewerkster steun en begeleiding bij het omgaan met het spelmateriaal?

- De pedagogisch medewerkster stimuleert het kind om met afwisselend speelgoed te spelen.
- De pedagogisch medewerkster weet waar het kind goed in is en vaak mee speelt. Biedt dit aan maar brengt ook andere elementen in het spel.
- Door het kind te leren waar het materiaal gebruikt kan worden, leert het kind zelfvertrouwen.

Persoonlijke competentie

Persoonlijke competentie en de medewerker-kind interactie

Op welke manier stimuleert de medewerkster een kind?

- De pedagogisch medewerkster creëert een omgeving waarin het kind zich veilig en op zijn gemak voelt;
- De pedagogisch medewerkster stimuleert het ontdekken en verleggen van grenzen en daagt het kind daarbij uit;
- De pedagogisch medewerkster stimuleert het kind om deel te nemen aan activiteiten, laat het kind zelf initiatief nemen;

- Positief gedrag benoemen en compliment geven hierop. Kind zelfvertrouwen geven, dat het Ook fouten mag maken. Het kind op het verkeerde gedrag aanspreken, bijvoorbeeld niet jij bent stout, maar wat jij doet vind ik niet fijn;
- Adequate, functionele instructie geven en niet van bovenaf, zoals "Kijk uit" of "Blijf af" etc.;
- Inbrengen van extra element in een bekende spelsituatie om meer uitdaging in het spel te brengen;
- Belonen, prijzen, complimenteren; Inspelen op grapjes, humor, "gek-doen" of stout-zijn" van een kind;
- Ingaan op initiatieven van een kind;
- Gevarieerd activiteiten aanbod.

Met welke aanpak biedt een pedagogisch medewerker steun en hulp aan een kind?

- Oefenen, bevestigen, steunen, troosten, helpen, begeleiden, inleven, stimuleren etc.
- Alert zijn dat je op een positieve manier en toon iets zegt.
- Helpen bij het ontdekken van eigen vaardigheden.
- Duidelijkheid geven door grenzen te stellen.

Persoonlijke competentie en de binnen- en buiten ruimte

Hoe stimuleer je dat een kind gebruik maakt van de ruimte?

- Gelegenheid bieden voor eigen initiatief: een kind mag zelf bepalen waar het mee speelt. De keuze respecteren van het kind.
- Evenwicht bieden tussen veiligheid en uitdaging.
- Vertrouwde en bekende sfeer, herkenbare indeling van de ruimte met verschillen tussen rust actie
- Mogelijkheden die aansluiten bij leeftijd, ontwikkelingsstadium van een kind.
- Duidelijke afspraken over omgangsvormen en gedragsregels in de diverse ruimten.

Hoe wordt er gewerkt aan het omgaan met veilige en onveilige (spel) situaties?

- Afspraken en instructies in een begrijpelijke taal: korte duidelijke zinnen.
- Verwoorden van mogelijke risico's.
- Bespreken van of napraten over ongelukjes en "bijna-ongelukjes".

Wat zijn de mogelijkheden om uitdaging en stimulans in de sfeer van een ruimte te creëren?

- Plaatsjes/hoekjes om even alleen te zijn.
- Gebruik van materiaal om aan te sluiten bij de belevingswereld van een kind.
- Gepaste muziek op het juiste moment.

Persoonlijke competentie en de groep

Hoe draag je zorg voor het individuele kind in groepsverband?

- Persoonlijke aandacht om een kind “te zien” bijvoorbeeld: naam opnoemen in het kringetje of persoonlijk begroeten bij binnenkomst.
- Activiteiten aanbieden waarmee een kind zichzelf op onderscheidende wijze kan laten zien.
- Mate en soort aandacht geven die past bij zijn behoefte gezien leeftijd, ontwikkelingsfase en karakter.
- Werken in kleine groepjes.

Op welke manier gebruik/benut je de groep als “sociale leeromgeving” voor een kind?

- Oefenen van persoonlijke mogelijkheden, aardigheden en onaardigheden en grenzen in relatie tot een ander
- Ervaren leren delen met anderen: elkaar troosten, plezier maken, verdriet hebben
- Omgaan met/ervaren van gewenst en ongewenst sociaal gedrag in relatie tot anderen.
- Kinderen het gevoel geven, dat ze zich mogen uiten wat betreft hun gevoelens; verdrietig zijn mag, boos zijn mag, vrolijk zijn mag.
- Leren om deel van een groep te zijn: delen, wachten, aanpassen, accepteren, respecteren, incasseren, leiderschap, kleinste of grootste/ jongste of oudste zijn.
- Kinderen leren van elkaars gedrag.

Persoonlijke competentie en activiteiten

Hoe kan het activiteitenaanbod aansluiten op persoonlijke competenties van een kind?

- Een gevarieerd aanbod van activiteiten met een evenwicht in gestructureerde activiteiten en Vrij spel.
- Kansen voor individuele leermomenten: een kind nieuwe materialen aanbieden en kans geven tot persoonlijke ontwikkeling.
- Kansen voor zelfoverwinning, voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid: kind leert zelf de jas ophangen, kind overwint de angst voor een glijbaan, etc.
- Werken in kleine groepjes waardoor je meer individuele aandacht kunt geven gericht op persoonlijke ontwikkeling.

- Uitdagen, activiteiten aanbieden waardoor het kind 't gevoel krijgt, ik ben hier goed in.
- Activiteiten aanbieden die bij ontwikkeling van het kind past.

Welke activiteiten bieden kansen voor het ontwikkelen van persoonlijke kwaliteiten?

- Aanbod dat tegemoet komt aan de individuele behoeften binnen de mogelijkheden van de groep. Een kind mag toeschouwer zijn maar ook actief deelnemen.
- Aanbod van structuur van een dagdeel geeft veiligheid aan een kind. Veiligheid maakt de stap nemen naar zelfontwikkeling gemakkelijker.
- Aanbod van specifieke activiteiten die vaardigheden op specifieke gebieden versterken.
- Aanbieden van seizoen gerichte /thema gerichte activiteiten.
- Het aanbieden van activiteiten variëren en afstemmen op de ontwikkelingskansen van een kind.
- Aanbod dat een kind kennis laat maken met bezigheden in en van “de echte gewone wereld”, bijvoorbeeld boodschappen doen.

Persoonlijke competentie en spelmateriaal

Door welke elementen sluit het materiaal aan op het individuele kind?

- Het stimuleert de ontdekking van eigen persoonlijkheidskenmerken zoals zelfvertrouwen, interesse, initiatief.
- Het maakt emoties los van plezier, verrassing, verwondering, on-/geduld, teleurstelling, verdriet etc.
- Het past bij de leeftijd, ontwikkelingsfase en mogelijkheden van een kind.
- Het biedt kansen voor individuele leermomenten.
- Het bevordert ontwikkelingsgebieden van zelfstandigheid en zelfredzaamheid.
- Het is veilig en voldoet aan de wettelijke veiligheidseisen.

Op welke manier kan spelmateriaal aanzetten tot spel en exploratie?

- Spelmateriaal moet spannend, uitdagend en interessant zijn maar moet ook vertrouwd zijn en moet herhaling bieden.
- Spelmateriaal moet prikkelen, bijvoorbeeld kleur en geluid.
- Spelmateriaal stimuleert momenten van overleg en communicatie.
- Spelmateriaal heeft eigenschappen die leiden tot zowel individueel spel als samenspel.
- Spelmateriaal zet aan tot ontdekken, tot grenzen verkennen en overwinnen, exploratie.

Wat zijn de afspraken over het omgaan met spelmateriaal?

- Afspraken over het moment en de manier van kiezen, gebruik, opruimen.
- Gedragsregels over gebruik van het spelmateriaal.
- Gedragsregels tijdens individueel of gezamenlijk spel.
- Defect spelmateriaal wordt weggegooid.

Sociale competentie

Sociale competentie en de medewerker-kind interactie

Op welke wijze geeft een pedagogisch medewerkster invulling aan het contact tussen kinderen onderling?

- Het organiseren van specifieke activiteiten voor de groep of bepaalde kinderen: bijvoorbeeld 3+ activiteiten.
- Het omgaan met (hechte) vriendschap, kameraadschap, vijandigheid tussen kinderen.
- Het stimuleren van samenwerken, samen delen en samen ervaren met kinderen.

Welke rol of positie geeft de pedagogisch medewerkster zichzelf in de interactie tussen kinderen onderling?

- Situatie-afhankelijk: sturend, ondersteunend, stimulerend, motiverend, corrigerend, dit geldt ook bij conflictsituaties.
- Natuurlijke gezag relatie tussen medewerker en groep.
- Het kind stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes in concrete situaties, tijdens spelmomenten, het bevorderen weerbaarheid.
- De pedagogisch medewerker beschikt over het vermogen om zich in te leven in het kind.

Sociale competentie en de binnen- en buitenruimte

Welke kansen biedt de ruimte voor gezamenlijke en gevarieerde belevingen?

- Afwisseling tussen rustige plekken en actieplekken.
- Hoeken, plekken waar kinderen alleen of met meerderen kunnen spelen.
- Een ruimte of een plek die uitdaagt tot rennen, klimmen, verkleden etc.
- Er zijn materialen aanwezig waar kinderen kennis kunnen maken met elementen als nat-droog, zacht-hard, hoog-laag etc.

Hoe wordt er gewerkt aan het omgaan met veilige en onveilige (spel)situaties?

- Heldere en begrijpelijke afspraken en instructies.
- Verwoorden van mogelijke risico's.
- Bespreken van of napraten over gevaarlijke situaties.

Sociale competentie en de groep

Hoe kun je de groep als betekenisvolle leeromgeving benutten?

- Een goede balans zoeken tussen bekende/vertrouwde en nieuwe groepsgenoten.
- Omgaan met elkaar en elkaars hoedanigheid b.v. de oudste, de kleinste, de rustige etc.
- Proberen inhoud te geven aan het begrip “samen spelen – samen delen”.
- Organiseren van activiteiten die recht doen aan specifieke (persoon) of gezamenlijke (leeftijd, cultuur) kwaliteiten en ervaringen.
- Het kind stimuleren om in overleg te treden met zijn groepsgenootjes.
- Ruimte bieden voor initiatieven van kinderen.
- Het verwoorden van betekenisvolle en/of emotionele gebeurtenissen in de groep of het gezin.
- Kinderen leren omgaan met conflictsituaties.

Sociale competentie en activiteiten

Hoe zijn de activiteiten in de groep georganiseerd?

- Duidelijke en vaste verdeling tussen groepsmomenten en momenten die kinderen individueel invullen, rekening houdend met de nodige variatie en flexibiliteit.
- Thema's, actualiteiten of speciale activiteiten kunnen de structuur van de dag of week doorbreken.
- Activiteiten die aanzetten tot wisselende groepssamenstellingen, omgaan met verschillende kinderen.
- Variatie in het aanbod van activiteiten bestemd voor grotere of kleinere groepjes.

Wat is de “sociale inhoud” van het activiteitenaanbod?

- Stimuleren tot samen spelen, praten, luisteren, helpen, werken.
- Stimuleren om te delen met, wachten op, rekening te houden met anderen.
- Gelegenheid bieden om kwaliteiten te tonen en te ervaren, b.v. 't eerste, snelste, laatste, beste, vooraan, achteraan etc.;
- Momenten en plaatsen om ervaringen op te doen met een actuele gebeurtenis o.a. sinterklaas.

- Aansluiten op diversiteit van sociale, culturele, leeftijd- en sekse-gebonden aspecten in de groep.
- Omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustratie, conflict, boosheid, verdriet, teleurstelling etc.
- Ontwikkelen van sociale verantwoordelijkheid/ waarden en normen
- Ontwikkelen van empathisch vermogen.

Sociale competentie en spelmateriaal

Wat kan spelmateriaal bijdragen aan het sociaal ervaren en leren?

- Het materiaal is geschikt voor individueel en samenspel.
- Het materiaal nodigt uit tot rollenspel.
- Aanbod van uitdagend, grensverleggend en ontwikkelingsgericht materiaal.
- Het materiaal dat wordt aangeboden leidt tot het gezamenlijk ervaren van plezier, succes, teleurstelling, verliezen, winnen.

Hoe sluit het aanbod van materiaal aan op de diversiteit in de groep?

- Diversiteit door leeftijd, sekse, sociale en culturele achtergrond.
- Verschillen in interesse, concentratiemogelijkheid, spanningsboog.
- Verschillen in behoefte aan spanning, rust, gezelligheid, uitdaging.

Waarden, normen en 'cultuur'

Eigen maken van waarden en normen en de medewerker-kind interactie

Welke richtlijnen, houvast heb je als medewerkster bij het meegeven van waarden en normen?

Beschrijving van omgangsvormen:

- elkaar met de naam aanspreken
- op je beurt wachten
- niet door elkaar heen praten
- elkaar aankijken
- elkaar uit laten praten

Beschrijving van omgangsvormen in specifieke situaties zoals:

- afspraken tijdens maaltijden; op elkaar wachten; niet spelen met eten, korstjes opeten; bord leeg eten; eerst boterham met vlees of kaas en daarna met zoet.

- spelmoment; regels en afspraken tijdens het spelen; samen opruimen.
- kind leren omgaan met hygiëne, handjes wassen als je naar de toilet bent geweest; privacy van kind respecteren.

- bij ruzie: tonen van wederzijds respect en elkaar geen pijn doen. Het weer goed maken, een kind sorry laten zeggen.

- inzicht van eigen persoonlijke waarden en normen en inzicht hebben in waarden en normen van de ander.

Wat is de aanpak als een kind zich niet aan gemaakte afspraken houdt?

- Afspraken maken over de manier waarop men elkaar benadert in verschillende situaties, bijvoorbeeld uitleg geven hoe je een kind waarschuwt of hoe je een kind straft. Een positieve benadering is altijd het uitgangspunt.
- Afspraken maken over een vaste aanpakvolgorde zoals: duidelijkheid bieden waarom een bepaalde afspraak geldt, wat kunnen gevolgen zijn als men zich niet aan de afspraak houdt. Ruimte bieden om het gecorrigeerde toe te passen.
- Bij herhaling van gedrag terug verwijzen naar afspraak. Wanneer het niet lukt kind uit de situatie halen en na laten denken over afspraak.

Hoe kun je ervoor zorg dragen dat er respect en waardering is voor verschillen?

- Aandacht hebben voor omgangsvormen die horen bij specifieke religie of cultuur, dit moet in balans blijven met de waarden en normen van de organisatie.
- Aandacht besteden aan rituelen, feesten, gedenkdagen die horen bij een religie of cultuur.
- Afspraken maken over het omgaan met kinderen in de groep die 'anders' zijn, bijvoorbeeld door gedrag, karakter, ervaringen of problemen.
- Gesprekjes voeren, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

Hoe geef je als pedagogisch medewerkster invulling aan gezag, de rol en positie van medewerker

- Inzicht geven en kennis hebben van afspraken, deze zelf naleven, deze bewaken en elkaar feedback geven.
- Pedagogisch medewerkster geeft leiding aan de kinderen. Pedagogisch medewerkster is helder over bevoegdheden zoals: het laatste woord hebben, de definitieve beslissing nemen, bepalen wat er gebeurt.
- Inzetten van humor, wijsheid, begrip als manier om zaken te regelen, te corrigeren.
- Voorbeeld gedrag laten zien aan kind van omgangsvormen en interactievormen.

Welke eisen worden gesteld aan communicatie tussen pedagogisch medewerkster en kind?

- Samen met kinderen praten, afwisselen van beurt geven en nemen.
- Oriëntatie op elkaar, oogcontact maken, elkaar laten uitpraten.
- Juiste woordkeuze.
- Taalkeuze: denk aan Nederlands en dialect.
- Non-verbale communicatie.

Eigen maken van waarden en normen en de binnen- en buitenruimte

Hoe regel je het omgaan met elkaar tot diverse ruimte?

- Heldere en eenvoudige afspraken over wat kan en mag in alle ruimtes.
- Afspraken over wat kan en mag in de specifieke ruimtes zoals groepsruimtes, gang, toilet, keuken, buitenplaats, bergruimte.

Hoe kun je ervoor zorgen dat de ruimte leefbaar en aangenaam is voor iedereen?

- Afspraken over gezamenlijke verantwoordelijkheid voor inrichten/aankleden, opruimen, schoonmaken van de ruimte;
- Afspraken over onderlinge omgangsvormen zoals geluid en gedrag.
- Gelegenheid bieden om op het voorgaande feedback te geven.

Eigen maken van waarden en normen en de groep

Hoe benut je de groep voor het overdragen van waarden en normen?

Het bewaken van afspraken en omgangsvormen.

- Verwoorden van wat er gebeurt tijdens sociale interacties: samen iets leuks, spannends, ontroerends meemaken.
- Het voeren van gesprekjes, waardoor je open staat voor elkaar en elkaar kunt begrijpen.

- Organiseren van gezamenlijke ervaringen in en buiten de opvangomgeving.
- Een afweging maken tussen gezamenlijkheid en ieders eigenheid (individueel belang).
- Afspraken maken over het omgaan met storend gedrag, uitgaande van de kansen van een kind en niet van zijn/haar beperkingen.

Op welke manier kun je aandacht schenken aan het 'elkaar verrijken'?

- Individuele ervaringen aan de groep beschikbaar stellen door ruimte voor vertellen, foto's, vieringen, toneel.
- Afspraken maken over respectvolle omgang, elkaar proberen te begrijpen.

Eigen maken van waarden en normen en activiteiten

Hoe breng je waarden en normen dicht bij kinderen?

- Woorden geven aan wat kinderen zien, meemaken, voelen en daar ook betekenis aan geven.
- Aansluiten bij de gebeurtenissen in het gezin en de omgeving.
- Afspraken die stimuleren dat iedereen tijdens activiteiten rekening houdt met elkaar, samen delen en elkaar helpen.
- Bepalen van de momenten in een opvang dag, waarop er aandacht is voor persoonlijke, Culturele activiteiten.
- In de 'jaar-activiteitenkalender' aandacht geven aan culturele en religieuze vieringen en Rituelen.

Hoe maak je een natuurlijke verbinding tussen de Nederlandse cultuur en andere culturen?

- Op bezoek gaan bij of op bezoek vragen van 'voorbeeldfiguren' die kunnen vertellen over bijzondere en alledaagse zaken en dit ook laten zien, zoals een Turkse bakker etc.
- Naar plaatsen gaan, zodat kinderen kennismaken met andere waarden en normen, bijvoorbeeld op bezoek bij bibliotheek, verzorgingstehuis etc.

Eigen maken van waarden en normen en spelmateriaal

Wat kan spelmateriaal bijdragen aan het eigen maken van waarden en normen?

- Materiaal dat wegwijs maakt in het alledaagse leven, zoals keukenattributen om te "koken", verkleedkleden om rollen te oefenen.
- Materiaal dat diversiteit weergeeft, bijvoorbeeld een pop met een andere huidskleur, spellen uit wereldwinkel, boeken over andere culturen etc.

